

БОЛЬШЕВИКЧИ АГИТАЦИЯНЫҢ ТҮҢНЕЛИ

Чөөн-Хемчик районун Чырагы сумуунда удгатыр катышкан «Коммунизмче орук» колхозта партия эге организациясы колхоз бүдүрүлгезинин ангы-ангы адырларына партияги агитас-массалыг ажылды калбартып чорударына удуг кичеңгейи салып турар.

Партия эге организациясынын агитколлективинде 30 агитаторлар бар. Оларны колхоз бүдүрүлгезинин ангы-ангы адырларында хуваай тургускан. 1952 чылдын эгезинден бээр агитаторлар колхоз бүдүрүлгезинин ангы-ангы адырларында ажылдап турар колхозчулар ортузунга янзы-бүрү темаларлыг 25 лекцияларны номчаан болгаш 35 илеткелдерин кылган база 135 каттап беседаларны, 91 каттап солун номчулганын чорутканын.

Колхозчулар ортузунга большевикчи агитацияны күштелдирип чорутканын түнелинде, колхоз ажыл-агый талазы-биле удуг чедишкенин чеди ап турар. Чүл дээрге, 1952 чылда мал өстүреринин планын ажыр күүсеткен. Ылангыя чылгыны 125 хуу, иекти 100 хуу, шээр малды 135 хуу, хаванын 300 хуу күүсеткен. 1952 чылдын чаксы тарылга планын 103 хуу, оон ичинде кол култура—кызылтас тарыыр планын хуусаа бетинде ажыр күүсеткен. Бо чылдын тудуг планын өзүгаар чуртталганын 18 чаа бажындарын, 500 куш кирер куш-кажаанын, 50 хаван кирер кажаанын, бир чунар бажынын тудуп дооскан.

ВКП(б)-нин XIX съездинге материалдарны өөренип турар

Сүт-Хөл районун Калинин аттыг колхозунда партия эге организациясынын агитколлективинин 21 агитаторлары ВКП(б)-нин XIX съездинге материалдарны колхозчулар ортузунда таныштырып турар.

Агитаторлар ССРЭ-нин хөгжүлдезинин дугайында ВКП(б)-нин XIX съездинин директивазынын төлөвиленин 9 кезек черге таныштырган, ачаа 294 кижиге олуржуп эрген. Партия эге организациясынын бүгү кежигүнери хуралына ВКП(б)-нин съерткен Уставынын төлөвиленин 2 каттап таныгып чугаалашкан Анаа 53 коммунистер олурдушкан.

Хову ажылынын мурнакчылары

Кызылдын көдээ районун «Чер-би» колхозунун дүжүт ажаап адышкынында колхозчулар Күн-чүмбей, Калгак-Кулак олар мурнакчы бодуп турарлар. Олар 3-тен 6 километр кире черге хүнде 10 терге тараа сөөртүр тургаш, 14—15 тергени үргүлчү сөөртүп турарлар. Олар сноп адаанга тарааны кагбайн бөлүп ап турар болгаш тараазын чидирг чокка сөөртүп турарлар.

Алтың тараа кестирер машинасында ажылдап турар эш Кавай-оол чамдыкта ужуп чыдыпкан тарааны

Тууйбу болгаш чугайны ажыглап турар

Өвүр районун ырак Саглы сумуунда «Кызыл туу» колхоз бир чыл бурунгаар организастатынып тургустунган. Колхозтун ажыл-агыйында, тудуг суурунда бар чедишкенин бине кады, бо чылын тууйбу бүдүрер, чугай өртөдир ийи бөлүктү тургузуп, ол ажылдарны бир дугаарында ажылдап эгелзэн.

Комсомолчу эш Конпетке баштаган бөлүк 25000 кезек тууйбуну кылып үндүргөн, ону колхозтун чаа тудуунга болгаш школага ажылдап

Удуг Хем районун колхозтарында боду-чоруур комбайн-нарын чорудуучулары Чепраков биле Попова эки билдингир. Олар «Сталинец-4» деп комбайндарда ажылдап турар болгаш доктаатынган нормазын бүдүн чартык каттап ажыр күүседип турарлар. Олар тарааны чидирг чокка ажаап ап турар болгаш кылып турар ажылдарынын шынары эки.

Чурукта: Мичурин аттыг колхозтун тараа шөлүнде «Сталинец-4» деп боду-чоруур комбайнларын тараа ажаап ап турары. Үстүндө тырыкы иштинде камбайбер Попова. Чуруу А. Ермолаевтин.

болгаш 23 чуртталга бажындарын өске черлерден көжүрүп туткан. Ам колхозчуларнын хей нуруузу өглерден чагайжыдыр туткан бажындарже кирип, амыралдын сууржуң хевиринче мөгези-биле шилчезен.

Колхозчу суурунун төвүнде 7 чыл школазы, кижиге эмелгези, магазин, клуб ажылдап турар. Колхоз ам электри станциясын тудар сорулганы салып турар.

Күсүкү дүжүт ажаап алышыкынында ажыл нормазын хтн-бүрү ажыр күүседип турарлар хей. Ылангыя комбайнёр эш Очур-оол 130—150 хуу чедир, тараа кезер машина-биле тараа кестирин турар эштер Чүлдүм-Лама, Туран-оол олар 120—130 хуу, сноп баглакчылары эштер Долума, Кенен, Сенден, Хажытшаа олар 130—150 хуу чедир күүседип турарлар.

Колхозчулар ортузунга агитас-массалыг ажыл чорудар талазы-биле агитаторлар эштер Сержинмаа, С. Кызыл-оол, Кенден, Араккара, Борбак, Маизырыкчы олар эш идея-кейлиг ажылдап, хей лекцияларын, беседаларын, солун номчулганын чорутканын.

Ам агитаторлар партиянын XIX съездинин материалдарын колхозчуларга таныштырып, съездинин ажытынар хүниңге күш-ажылчы чаа-чаа чедишкенин ужуражырыча оларны сөрүк кирип турарлар.

М. БОРА-КӨЖЕ.

Коммунистер болгаш колхозчулар ССРЭ-нин хөгжүлдезинин дугайында директиванын төлөвиленин талазы-биле база ВКП(б)-нин съерткен Уставынын төлөвиленин дугайында боттарынын саналдарын болгаш күзөлдери илередип чугаалаан болгаш ВКП(б)-нин XIX съездинин ажытынар хүниңге күш-ажылчы чаа-чаа чедишкенин ужуражырыча бидиктен хүдээлелерин алган, ол хүдээлелерин бидик үре-түнелге күүседир дээр кызымаккай ажылдап турарлар.

Х. КУНГАА.

Воскресникти организастыг күш-ажыл чуруму эки болган, ылангыя райпо болгаш райпркомбинаттын коллективтери эки ажылдааннар.

Областын национал театрынын тыва бөлүгүнүн артистери чокка чаа Сүт-Хөл районун колхозтарынын хову турлагларына боттарынын уран-чечен талантыларын көргүзүп чораяннар.

Оларнын көргүзүлгелерин ажылчы чон удуг сонургал-биле көргөн болгаш моон сонгаар үргүлчү кээп турарын дилеп турганнар. Ылангыя артистер Хүргүлек, Дүгүр-оол, Дакпай оларнын көргүзүлгелери энза солун болган.

Бистин колхозу

Барыын-Хемчик районда «Ленин оруу» колхозтун бир бөлүк хоюнун кадарчызы эш Шырап ол хүдээлгезин ак-сеткидиг боттандырып турар. Оон кадарган хою чыл бүрү менди, үргүлчү ортумактан өрү денгелдиг болуп турар.

Бо чылын төрзөн 142 хоюндан 153 хураганнарны эш Шырап чангысада чидирг чокка доруктуруп алган. Мал ажылына мергежилдик кадарчы чүгүл ол хүдээлгезин боттандырып турар эвес, малынга эки шынарылж каяа кылып алырынга база организакчы болуп турар.

Колхозтун нинти тудугларындан аныдаа чүгүл эш Шыраптын удуртканы-биле 300 баш хойга бир кажааны база чаш малдын чаа кажаанын тудуп кылган.

Бистин колхозу

Д. ДЫРТЫК.

Д. ДЫРТЫК.

Чаа хевирнин автомашиналары

Кызыл хоорайнын автогазспорт конторазына «ЗИС-155» деп чаа автобустар келген. Ол машиналар өй тап чазатлыг оруктарга 29, а хоорай иштинин оруктарына 50 пассажирлерни олуртуп болур. Бистин областий оруктарынын аайы-биле ол автобустар Кызыл—Абакан аразына пассажирлер дажыглаарына чайын хереглетиңер болгаш кыжын хоорай чурттакчыларын дажыглаарына хереглетиңер.

Ол машиналарын шын болгаш үр эдилээр-биле эш мунчу стахановчу чолаачылар чурттер Лушаев, Кодратьев болгаш Панасюра дээр ышкыч чолаачыларга хүлээткен. Чолаачы эш Панасюра капитал септелге чокка ол машина-биле 250 муң километр чедир чоруп, эдилээр хуусаазын алды чыл чедир уздарын социалистиг хүдээлгезинге алган. Эш Панасюра кывар чүдүлгелерин камнап албышаан, септелгеге үнер акша-хөреңгинин планда көрдүнгөн бот-өртзөн 15 хуу чингелерин база хүдээлген. Ол Абакан-биле аразына үш удаа чораян болгаш хоорай чурттакчыларынын хандырылгасында чедишкенин ажылдап турар.

А. КИЛИН. Солун лекциялар

Бо чылдын сентябрь 16-да алгы заводунун бажынынга—1951—1955 чылдарда ССРЭ-нин хөгжүлдезинин беш дугаар беш чыл планынын төлөвиленин дугайында» деп лекция болган. Лекцияны политиктиг болгаш эртем билгилери непередиринин Бугү-эвилел нинителелин тыва салбырынын чингине кежигүчү эш К. Ф. Шишкин номчаан.

Лекцияны коллективтин 33 ажылчылары болгаш албан-хаакычтары удуг сонургал-биле дыннааннар.

Лекция идея-политика талазы-биле бидик денгеле эрткен.

С. САНДЮ.

Колхозтун электри станциясынын тудуунда

ЧАДААНА (Телефон-биле). Хайраканда Сталин аттыг колхозтун чаа электри станциясынын тудуун партиянын XIX съездинге уткуштур октябрь 5-те доозары дээр колхозчу тудугчуларын «күш-ажылы улам дызыгып турар.

Сентябрьнын 21-де Чадаана хоорайнын коллективтеринден ол тудугта 60 ажыл кижиге шеф ажылын чоруткан. Олар нинитин-биле 32 кубометр черни, ол ышкыч хоолой дамчыларынга 25 метр черни база касканнар.

Воскресникти организастыг күш-ажыл чуруму эки болган, ылангыя райпо болгаш райпркомбинаттын коллективтери эки ажылдааннар.

Национал театрын артистеринин көргүзүү

Областын национал театрынын тыва бөлүгүнүн артистери чокка чаа Сүт-Хөл районун колхозтарынын хову турлагларына боттарынын уран-чечен талантыларын көргүзүп чораяннар.

Оларнын көргүзүлгелерин ажылчы чон удуг сонургал-биле көргөн болгаш моон сонгаар үргүлчү кээп турарын дилеп турганнар. Ылангыя артистер Хүргүлек, Дүгүр-оол, Дакпай оларнын көргүзүлгелери энза солун болган.

БИСТИН КОЛ. Дуржугалыг кадарчы

Барыын-Хемчик районда «Ленин оруу» колхозтун бир бөлүк хоюнун кадарчызы эш Шырап ол хүдээлгезин ак-сеткидиг боттандырып турар. Оон кадарган хою чыл бүрү менди, үргүлчү ортумактан өрү денгелдиг болуп турар.

Бо чылын төрзөн 142 хоюндан 153 хураганнарны эш Шырап чангысада чидирг чокка доруктуруп алган. Мал ажылына мергежилдик кадарчы чүгүл ол хүдээлгезин боттандырып турар эвес, малынга эки шынарылж каяа кылып алырынга база организакчы болуп турар.

Колхозтун нинти тудугларындан аныдаа чүгүл эш Шыраптын удуртканы-биле 300 баш хойга бир кажааны база чаш малдын чаа кажаанын тудуп кылган.

Д. ДЫРТЫК.

Александр Николаевич Радищев

(Өлгөніндөн бээр 150 чыл болганынга)

Бодунуң нинител-политиктиг үзелдеринин революшчунун талазы-биле А. Н. Радищев XVIII вектин ийги чартынын орустун эртем-билигиг дворяннарнын аразында онзагай черни ээлеп турар. Радищев орус улустун хей миллион массаларын камгалап чораян. Радищев болза, хааннын тургузугта болгаш крепостниктиг өзүга үдөзилетинген ынчаардагы Россиянын бүгү күрүне тургузуунун килеңгезин шүгүмчүлекчизи чораян. Россияга революшчу бодалдын төртүтүшкүчүгүн дугайын чугаалааш, В. И. Ленин чүгүн-даа мурнунда Радищевтин ажыл-чорудулганын демдегелзэн. «Бистин кайгамчыктыг төрзөн чуртувусту хааннын ногаандыктары, дворяннар болгаш капиталистер кайдг күчүлөшкениге, дарлагла болгаш дорамчылашкыга таварыштырып турарын бистер чүдөндө артык көөр болгаш медереп билер ужурулгусу. Ол күчүлөшкениге бистин аравыстан, великостарнын аразындан ийгү шынышкыга таварышканынга, бистин аравыстан Радищев депшип үнгенинге бистер чоргаарларын бис» (Ленин, Чогаалдар том 21, арын 85).

Радищев ынчаардагы Россиянын бүгү күрүне тургузуунун чүгө баштайгы килеңгезин шүгүмчүлекчизи чораян эвес, харын оон-биле кады шак ол тургузугну холунга чепсезин туткаш дүжүрениңе чоңу кыйгырган баштайгы революшчу чораян.

А. Н. Радищев 1849 чылдын август 31-де Саратовта помещик кижинин өг-бүлезинге төрүтүнгөн. Оон ачазы эртем-билигиг, кыш даштыкы дылдарны билер, хей номнар номчаан кижиге чораян. Боду эртемниг кижиге болгаш олгун база-ла эртемге өөредип алыр деп бодаан. Радищев баштайгы билгилерин хүрээ-славян судурларындан алган, а оон соонда бижик өөредикчизи гувернер-французту анаа кожуп берген. Удатыанда ачазы Радищевти Москвада бир төрөлнече чорудупкан, ачаа ону база-ла гувернер-француз доруктуруп турган. Оон ангыла, Москвага Радищевти Москва университетинин профессорлары өөредип турган.

1764 чылда Радищевти дворяннын ажы-төлдери шериң албанынга белеткээр Пажо корпузунга кирип каан. Корпуска Радищев бодунун кайгамчыктыг арга-мергежилдин-биле өске өөреникчилерден шылгарааш, өөредилгенин уламчылазын дээр 12 эң эки өөреникчилер-биле кады даштыкыже Лейпциг университетинче чоруттурган, ачаа ол беш чыл болган.

Өөредилгезин дооскаш, төрзөн чуртунга эеп келгеш, Радищев сенатка протоколчу болуп, биче албандужаалга ажылдай берген, оон соонда Москванын дээди командир-калхызынын чанынга, коммерц (сады) коллегиясынга болгаш Петербурттун каайлы хораазынга албан хаап чораян.

Эртем-билигиг, бодунуң төрзөн чуртунга изиг ынакшыдыг Радищев даштыкыдан эеп кел салы-ла бодунун үезинин эң дээр кижилерин болгаш оларнын чырдыкчы ажыл-чорудулганынын хайымында барган.

Радищев политиктиг экономия, төөгү, юридиктиг эртемнер, медицина, физика, химия, ботаника талазы-биле хей билгилерлиг, орус болгаш даштыкы литература, философия талазы-биле улуг болгаш ханы билгилерлиг кижиге чораян. Билгилерин болгаш философия бодалдарынын бединге четкен эң эртемниг болгаш культурулг чоругаалчы болур Радищев хилиңчектенген улусту камгалап чугаалап үнгөн. Россияга эеп келгенин баштайгы хүнеринден-не эгелзеш Радищевтин медерелинге хааннын өзүга, крепостниктиг кулданыгта уду өжзени хайыгып эгелзэн. Пугачёвтин удуртулганы-биле көдүрүлгөн улустун туралышкыны Радищевтин революшчу бодалынын улам хөгжүүрүңге удуг ужур-дузалыг болган. Хааннын тургузугну кызыгаарлар чорук чүгө революшчунун аргазы-биле чедип алдынар деп түнелди Радищев үндүргөн. «Царь бодунун эрге-чаргызындан кайдг-бир чүвени ышкыныпкан чижек чок болгаш делегейин төңчүзүңге чедир чок-даа болур чадавас...» деп Радищев «Тоболскиде чурттап турар өнүгүңге чагаазынга» бижзэн.

Бодунуң литературлулг чырдылга ажыл-чорудулганынын сорулгасы болза, күчүлөдди, эрге-медел чок чорукту, дарлагла сойгалап илередир, ол бак чорукка уду демисежиринин эргежок чугулазы деп Радищев санап чораян.

«Федор Васильевич Ушаковтун чуртталгасы», «Ада-чуртун олгу деп чүл дээрзинин дугайында беседа» болгаш өске-даа бодунуң чогаалдарына Радищев орус амылралда карангы талаларын тайылдырып, бүгү бак чоруктун чылдаганы хааннын тургузуг болгаш крепостной өзү деп санап чораян.

1790 чылда «Петербургтан Москваже аян-чорук» деп Радищевтин эң чугула чогаалы парламенттин үңгөн. Ол номга Радищев бүгү талалардан хүрээлөп турган орустун коргунчуг аар-берге амыралын дөгере чырыткан.

Авторнун бодалы-биле алырга, ол ном болза, чүгө Россияда тергидеп турар улустун эрге-медел чок чоруун көргүзүр эвес, харын бүгү хааннын, крепостниктиг өзү-тургузугта буруудадышкын болгаш ачаа уду демиселге кыйгырыг болган. Бодунуң антикрепостниктиг социал-политиктиг программанын Радищев 1781 чылда-ла «Эрге-шөлз» деп чогаалына чугаалаан, ону сөөлүндө «Петербургтан Москваже аян-чорук» деп номунга база кириген.

«Петербургтан Москваже аян-чорук» деп номунга Радищев «Эрге-шөлз» деп чогаалына бижзенилден-даа артык тодаргайы-биле крепостной өзүга удулганган. «Аян-чоруктун» эге бүрүзүндө Россиянын крепостной амыралынын кайдг бир талазын тайылдырып бижзэн. Радищев крепостной дарлагла, помещиктерин кара-туразында аажылашкынын сойгалап илередиң, крепостнойларын хууда амыралына помещиктерин киржилгезинге уду демисежил, Россиянын күрүне тургузуун, урулгарын болгаш аныктарын кижиздеринин хоралыг системазын шүгүмчүлөп чораян.

«Любань» деп эгеге помещик недельщик алды хонуунда тараачынарнын баршынага ажылдарына албадап, оларга чүгө байырлап хүнеринде болгаш айды дүңелерде боттарыга ажылдап алыр кылдыр хостап турарын автор чугаалап турар. «Зайцево» деп эгеге тараачынарны каржы дарлап турарын чугаалаан. Кожайларнын дуржогтанышкынын дугайын «Вышний Волчок» эгеге база чугаалап турар. Медное» деп эгеге тараачынарны садылап турарын бижзэн. «Кара малгаш» деп эгеге помещиктиг түрзү-биле болгаш албадалы-биле тараачынарнын ашак-кадай болчуп турарын тайылдырлаан. «Пешки» деп эгеге крепостной тараачынын түргелдинин мунгарачыг чурумалын көргүскөн.

Тараачынарнын хоозураашкынын буруудулганы помещиктерге килеңгезин каргыш сөстерин автор чугаалап барып шыдаваан. Помещиктерин Радищев мынчаар сөгелзэн: «Чазый араатаннар, топтас мангыстар, бистер тараачынарга чүңү артырып берип турар-дыр бис: хунаап ап шыдавас чүевис болур агаарын артырып берип турар-дыр бис».

Ынчаардагы Россиянын крепостной хожудангайынын чылдаганын Радищев помещиктиг тургузугунун тергидээшкенин болур деп санап турар. Радищевтин сагыш-сеткили бүрүң-биле крепостной тараачынарнын талазында.

Капиталистиг өзү-чурумунарын болгаш олар-биле холбашкан колония-алдыг дарлагла Радищев каржы-биле шүгүмчүлзэн. Американын европейжилер-колонижилеринин араатаныг чоруун тайылдырлашышаан, Радищев мынча деп айтырып турар: «Европейжилер индейжилерин хыдып, Африкада негрлерин садып ап турар, чүс чоргаар хамаатылар каас-хоя амыралда эштип турар, а мун-мун хамаатылар идегелдиг аьжи-чеми чок турар Американы аас-кежиктиг чурт деп болур бе?».

Радищев бодунуң номунга улустун хосталганына үдөзилетинген чаа нинител тургузуунга шилчинринин чугулазынын дугайында бодалды чугаалаан. Радищев мынча деп бижзэн: «эмзэн күзелим бүгү тараачынарнын помещиктерден чарып алгаш, хостуг кылырыңче чүткү турган».

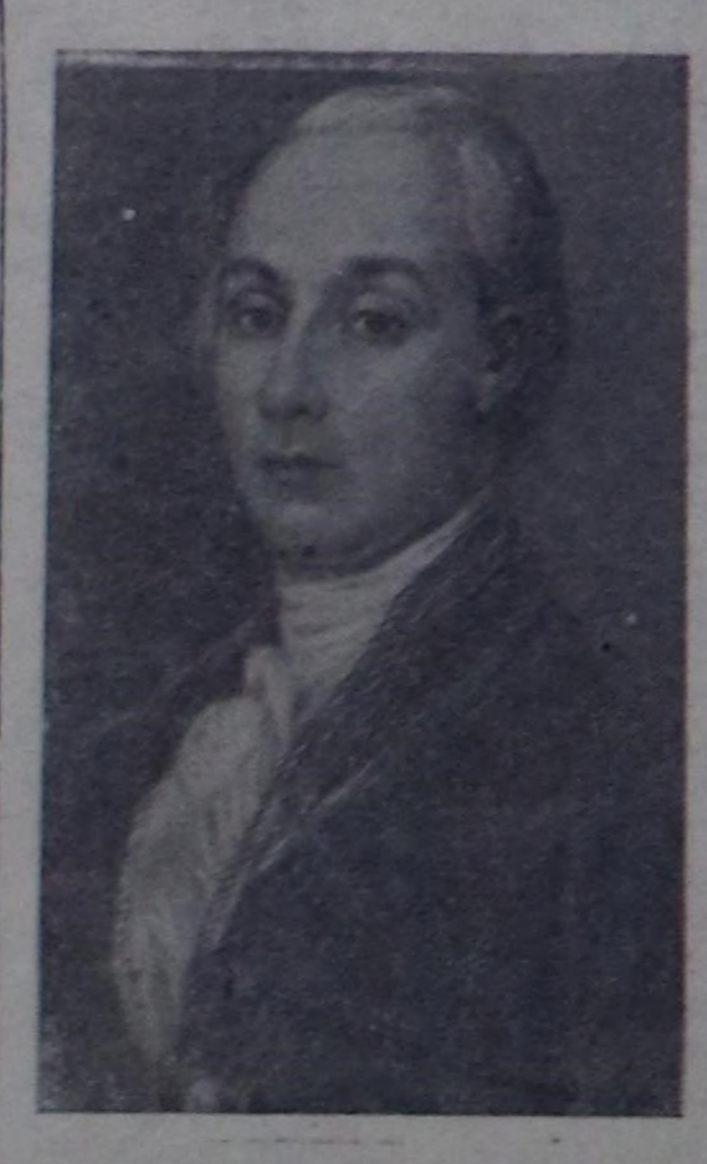
«Аян-чорукта» Радищев хосталган орус улус удуг болбазырангай чорукту тургузар деп идегелин илереткен. «О! аар-бергенин үүргезин эдил-

лзэн кулдар боттары канчаар-даа аргажок болганындан кылкытканган оларнын хостал-шөлзезинге моон-дактаан бистин дээржилеривисти, боттарынын кижизивес дээржилеринин баштарын демир-биле чуурашаап, бистин ханывыс-биле боттарынын ховуларын өң-кириңкен болуру кай! Оортан күрүне чүңү чидерери? Оларнын аразындан чылчаштырган аймакка болчур удуг кижилер удатпайн шылгарап келир ийик».

Ынчаардагы нинителдин эң эки, мурнакчы кезээңге Радищевтин ному кулданыгын чуртунга орук баштаар шолбан болган, улустун хосталганы дээр демиселдин тугу, келир үдегиг тиңелгенин шактынычы болган.

Төрзөн чуртуунун болгаш чоңуунун салым-чолун өзүлүг-ла үнелээр кижиге бурузуун бодалын ол ном кайгамчыктыг, хайныктырыкчы күш-биле оттуртуп, хөдөлишкениңе кыйгырып, бүгүдениң чоруур ужурулгусу оруун айтып берип турган.

Радищевтин революшчу чогаалдарынын көстүп келгени болза, Россиянын нинител-төгү хөгжүлдезинин бүгү чорудулганы-биле, белеткенин. Радищевтин чогаалдары болза, орус литературанын, орус нинител бодалынын хөгжүлдезинин төөгүзүңге революшчу чаа чүл болган.

«Петербургтан Москваже аян-чорук» болгаш өске-даа чогаалдар Россияга крепостной өзүга уду демократтыг идеологиянын үндезин болган, ол идеологиянын чаа үе байдалдарда, демиселдин чаа чадазында уламчылашкылары декабристер болгаш ылангыя орустун революшчу демократтары болган. Бодунуң «Аян-чорук» парлаг үндүрүлгени дээр Радищев аар-берге шийткелге онаашкан. Күрүне тургузуун шүгүмчүлөп, ол тургузуун дүжүрениңе чоңу кыйгырып турган дээр революшчу бодалды дворянын Радищевти II Екатерина «Пугачевтан дора үймзэнчи» деп көргөн.

1799 чылдын июнь 27-де Радищевтин тудуп хоругдаар деп дужаал берген, а үш хонга ону Петропавловский шивзеге хоругдаан, ачаа улустун хосталганынын херзеге боттарынын күштерин берген дыка хей кижилер хилиңчектенип чыткан.

Радищевти азып өлүрер деп шийткел, ону Иркутск губерзиянында Илимск-деп булунче он чыл шөлүлге-биле солган. Азып өлүрер деп шийткелди солуурда «эртем-билигиг» чатырыкчы деп бодун санап турган II Екатерина чүгө бодунуң ат-алдарын камгалаарын оралдашкан болгаш баштайгы ителге үезинде хилиңчектетирген Радищев Петербурттан 7.000 километрге турар ырак Илимскиге чедир «аян чорукка» шыдашпас боор деп болааш солаан.

II Екатерина өлгөн соонда Радищев шөлүлгеден эеп чынып келгеш, Калуга губерзиянында бодунун черинге губернаторнун хайгааралына чурттап турган. I Александрнын хаан турган үезинде Радищев хообулдар чогаалдыр комиссияга албан хаап турган. «Аян-чорукка» илередиң чугаалаан Радищевтин үзелдерин шөлүлгө-даа узуткап шыдаваан. Бодунун амыралынын сөөлү чылдарында хоойлулар чогаалдыр комиссияга ажылдап турган Радищев самодержавиеге, крепостной өзүга (оудунуң хамаарылганын чугаа ашышаан турган. Радищевтин төлөвилеп эжелгени хоойлуларын эгелзезин-даа хүлээп албаан, харын айыылдыг-дыр деп көрүп турган. Радищевти чазак оон амыралынын сөөлү хүнүңге чедир илест-сүрүп келген. Радищев: «Салгакчылар мени дээр өжзөн алыр» деп сөгөлзеш өлгөн.

Россиянын эң эки кижилеринин бирээзи Александр Николаевич Радищевтин өлгөн хүнүндөн бээр 150 чыл эрткен.

Улусту кемдилгес дарлаглаан Октябрьнын социалистиг Удуг революшчунун кезээде хостаан.

Аас-кежин дээр бодунун амытычын бергени дээр, улус ону углазын Радищев билген. Ам хей миллион совет кижилер Радищевтин өнүктетти.

Ыраңы төөгүнүн эрткен үезинче, аткаар хая көрүнүшүшөөн, ууцка чалдырыг бараалгаашкынын үлөгери болур Радищевтин адын совет улус удуг хүндүткел-биле адап турар.

Улуг бодалчы, чогаалчы болгаш революшчу Радищевтин ады улустун хосталганы дээр демиселдин д-м-лзэ болуп артар. Кижиге төрөлгенин бидик идеалдары дээр, бистин Төрзөн чуртувустун аас-кежиктиг келир үези дээр демиселге бодунуң амыралын берген Радищев совет улуска чок болгаш үнелгиг.

И. РЕШЕТНИКОВ, областий партия школынын дый болгаш литература кафедрасынын эргелкчизи.

Мадрас штаттың аштап турар чонунга совет профэвилелдериниң дузаламчы чедиргениниң дугайында

Андхра можунун болгаш Мадрас штаттың өске-даа районнарын аштап турар чурттакчыларынын ортузунга үлээри-биле 10 муң тонна кызылгасты, 5 муң тонна ристи, 500 муң банка хоюткан сүтү болгаш 250 муң индий рупийни (акшаны) Кызыл Кресттин Индий нителелини адыны кырынга чорудар деп ВЦСПС-тин Президиуму шитпир үйдүргөн болгай.

Ол шитпирге хары кылдыр Индияның чаза болза, бодунуң Москвада херектеринге бузуретирген кижизин дамчытыр ВЦСПС-тин Президиумунга өөрүп четиргенин илереткен, а Кызыл Кресттин Индий нителели база совет профэвилелдеринге өөрүп четиргенин илеретпешаан, ол дузаламчыны совет профэвилелдериниң күзелдерин өзүгаар

аштап турар чурттакчыларны ортузунга үлээри турар деп дынаткан.

Мадрас штаттың аштап турар чонунга ук дузаламчыны үлээри-биле Кызыл Кресттин Индий нителелинге дамчыдып өзэрин ботландырар сорулга-биле ВЦСПС-тин Президиуму Индияның чазаанын чөпшээрешкенин өзүгаар совет профэвилелдериниң моон адаанда төлээлерин чоруткан: Е. Т. Чередищенко, К. Байдалиева, А. Н. Новикова, А. Г. Зюзин болгаш С. С. Николаев.

Мадрас штаттың аштап турар чурттакчыларынга бээр аш-чем чүдүргөн «Караганда» болгаш «Адмирал Ушаков» деп совет пароходтар Одессадан Индияга үлүпкөн болгаш чедер черинге удавас четкен турар.

(СЭТА).

ТАРААНЫҢ ШЫН УЧЕДУН КЫЛБАЙН ТУРАР

Сүт-Хөл районун колхозтары бичилдин бир гадан ортумаа-биле 100—150 луд болуп турар элбек дүжүттү өстүрүп алган. Бичаарга ол дүжүттү өй-шаанда, чидиргич чокка ажаап ап, ол ыпкаш тарааның деңизин чагыс килоргамм-даа кагайын уренин фондизун бүрүн уруп, оон артканын колхозчуларын трудольнеринге үлээр айтырларын шитпирлээ соонда ам элбек дүжүттү алдывас деп чуугаалап болур.

даа, бо бүгү фактыларын анаа көрүп эрттип, тарааның үчүдун экижидер дугайында хемчеглер албай дензичилерин, кладовщиктин ажылын хынавайн турар. Колхозтун төп складын кладовщик эш Кара-оол кирип турар тарааның, ногаа культураларынын дугайында үчүт кылбайн турар. Ногаа аймаан болгаш картофельди эш Кара-оол санаакчыны болгаш колхоз даргазыны айтышкыны чокка шолгога кайы хамаан чок үйдүрүп берип, оон үчүдун болгаш акшазын баштаар черге дужаавайн турар.

Бидыг турбужа, Сүт-Хөл районун чамдык колхозтарынын даргалары, ылангыя Калинин аттыг колхозтун даргазы эш А. Сергей, Киров аттыг колхозтун даргазы эш Талар-оол олар дүжүт ажаап алышкыныны бир чугула чүлү тарааның үчүдун шын кылып, оон-биле элбек дүжүттү тараанын бүрүн камгалап алдыр айтырларын чедир билбейн турарлар. Чижээ, Калинин аттыг колхозта тарааны шаңче урарда деңизилейин, комбайнны хааржаан барымдаалап уруп турар болгаш комбайн-биле ажаап алышкынын хүн демдегелин кылбайн турар. Күрүнеге дужаар тарааны баштай колхозтун санаакчы болгаш деңзичин хынап көрбейн, каян күрүнеге дужааган соонда тараа белеткед чериниң квантизациян барымдаалап кылып турар. Ол чорук ылап шып сан түнү берип шыдавас. Тарааның богун болгаш кургалдыгынын дугайын мырыңай актылавайн-даа, оорулга кирип биживейн-даа турар. Шыгы удуг беш тонна тараа богун кургалдып ажаавайн чытырганын чылдаганындан ол изип баксыраан, а хаан ажылынын болгаш өске-даа фермалар оларны ажыглавайн турар.

Киров аттыг колхозта үчүт ажылы база моон дээрэ эвас чоруп турар. Бо колхоз тарааны боттары деңзилейин, чүгле комбайнны хааржаан барымдаалап уруп ап турар. Колхоз баштаар черден деңзичилерни деңзи-биле хандырбайн, тараа урар саваларны белеткевейн харын оон туржук колхоз даргазы эш Талар-оол районун көдээ ажыл-агый килдизинге өрөнгөн деңзичилерни өске ажылдарга ажылааш, а деңзиге чаа кижилерни ажылдадып турар. Ол кижилер, чижээлээр-ге О. Бавуу ийи машинага тарааны деңзилейин, кандыг-даа документ чокка чүдүрүп чоруткан.

Моон сонгаар шак мындыг ажыл-агый эвас, ээ-харыска чок чоруктар-биле канчап-даа эптежил болбас. Күрүне складынга-даа, колхозтарын складтарынга-даа урар тарааларын, колхозчуларга авансыга тыпсыр тарааларын-даа, черле бүгү тарааларны ыяавыла деңзилээр, оорулга-чарылгага кирип, үйдүр биживейн болгаш шын үчүттү тургазар ужурут.

Н. АФОНИН,

районун көдээ ажыл-агый килдизиниң кол агроному.

Колхозтун санаакчы эш Деге бригаданың шаңына барып турза-

Мал кыштагладышыкынынга белеткелди чедишкенин чорудар

1951—1955 чылдарда ССРЭ-нин хөгжүлдешиниң беш дугаар беш чыл планынын талазы-биле партиянын XIX съездинин директиваларында колхозтарга мыыгысты бола малды 36—38 хуу, а инекти ийи катап хире, хойну 75—80 хуу, хеванын 85—90 хуу, куштун баш санын 3—3,5 катап, чылгы малды 14—16 хуу көвүдөдир деп айткан. Оон-биле кады мал ажылынын продуктулуун беддерин база тодаргай айтып турар.

ажыл-агыйны район килдистеринин чамдык удурткучуларынын талазындан мал кыштагладышыкынын эки организастаарынын чугулазын өрөнип көрбейн турар. Кыштаглаашкынын өзегинге чедир ам каш санныг хонуктар арткан. Сентябрь 20-ге чедир областың колхозтарында сизген белеткелдиниң планы чүглө 68,4 хуу күүсетинип турар, а Эрзин, Тер-Хөл, Тес-Хем, Мөнгүн-Тайга ыпкаш мал ажылы кол көжүп турар районнарда сизген белеткелди оон-даа дора болуп турар. Кызыл, Таңды районнарың колхозтары силос салышкынынын планын амга чедир күүсетпээн.

Бо сорулгалар болза, партия, совет, көдээ ажыл-агый органнынга, колхозтарның удурткучуларынга, көдээ ажыл-агыйның тускай эртемнигеринге мал ажылын хөгжүдери-ниң болгаш оон продуктулуун беддеринин күрүне планын колхоз бүрүзүгө чугаажок күүседирин болгаш ажыр күүседирин организастаарыне ооза кичээнгей салырын хүлээдип турар.

Колхозтарга мал чөмнериниң белеткелди организастаарынга МТС-терин директорлары кончук кошкак дузалажып, харыскага чок чорукту көргүзүп турар. Чижээ, Сүт-Хөл МТС (директору эш Соловьев) 1500 ганы кезеринин орнунга чүглө 150 ганы, Тес-Хем МТС (директору эш Желтовский) 2500 ганы орнунга чүглө 201 ганы, Чадаана МТС (директору эш Навознов) 5400 ганы орнунга 490 ганы кескен. Нитиниң мал ажылынын хөгжүлдешиниң херээнге мал чөмнериниң белеткелдиниң ужур-дузанын МТС-терин директорлары чедир үнээвейн турарын бо байдал херечилеп турардыр.

Бо сорулгаларны шитпирлээриниң чугула чүдүдериң бирээзи, мал кыштагладышыкынын чедишкенин чорудары болур. Сорулга болза, малды кыштың төңчүзүгө чедир чүглө мөдүк-калдык чөмгөрү болур эвас, харын малды кыш дургузунда зоотехниктиң норма өзүгаар долу үнелиг чөмгерилге-биле болгаш эки ажаалга-биле хандырары болур.

МТС-тер бо хүнерге чедир дыка хөй черлерниң таразын комбайн-

Сүт-Хөл МТС-тин аныяк ажылчылары дарган М. Ортунак биле маска кагыкчызы Т. Маннай-оол олар МТС-тин мурнакчы ажылчылары кылдыр санадып, хүн-бүрүнүн кылыр ажыл-нормазын бүдүн чартык болгаш ийи катап ажыр күүседип турарлар.

Чурукта: (Солагай талазындан он талазынче) М. Ортунак биле Т. Маннай-оолдуң септелге ажылы кылып турары. Чуруу А. Ермолаевтин.

Малчынарны дуржулгазы

Баян-Колда Сталин аттыг колхоз (даргазы эш Лопсан, парторганиза-ция секретары эш Биче-оол) күрүне-нин мал өстүрер планын күүседир талазы-биле Кызыл районда бирги чери ээлеп турар.

туң малчынары медреселдик биллип, ол талазынче онза кичээнгейни салып турар. Колхоз сөөлүг чылдардан бээр малдын нити чаш төлүн 95—100 хуу камгалап ап турар болган. Ылангыя Нурсат бо чылын төрттинген 199 хураганнары, Дагаа-жылы—32 кулунары, Дүрбүлек—225 хураганнары, Балчыр-оол—210 анайлары, Долчан—47 бызаалары, Оруйги—200 хураганнары болгаш Чалзынмаа 185 хураганнары бүрүн өстүрүп алганнар.

Малга шынарлыг каяа-сууруу хандырар, эки чемишти чыл-бүрү белеткээр, ылангыя мал ажылынга мергежилдик кадрларны быжыглаар айтырны үргүлчү чугулапал келген. Ол бүгү өске-даа боттуг хемчеглерин түңнелинде колхозтун төрүр инезин бажы сөөлүгү 2 чылда 9,3 хуу, белери—4,9 хуу, хою—10,7 хуу өскөн.

Колхозтун малы ам 4400 ажып турар. Ылангыя бо чылгы мал өстүрериниң планын чылгыны—106,2 хуу, инекти—101,2 хуу болгаш шээр малды—128,3 хуу күүсеткен. Моон-биле кады малдан үнер продукту бо аразында 4 катап улгаткан, хойлу чылда ийи кыргыяр ажыл чоруту-нуп турар.

Киров аттыг колхозта үчүт ажылы база моон дээрэ эвас чоруп турар. Бо колхоз тарааны боттары деңзилейин, чүгле комбайнны хааржаан барымдаалап уруп ап турар. Колхоз баштаар черден деңзичилерни деңзи-биле хандырбайн, тараа урар саваларны белеткевейн харын оон туржук колхоз даргазы эш Талар-оол районун көдээ ажыл-агый килдизинге өрөнгөн деңзичилерни өске ажылдарга ажылааш, а деңзиге чаа кижилерни ажылдадып турар. Ол кижилер, чижээлээр-ге О. Бавуу ийи машинага тарааны деңзилейин, кандыг-даа документ чокка чүдүрүп чоруткан.

Малдын өзери оон чаш төлүн менди алырында деп чүвени колхоз-

К. ОНГА.

Дуржулгалыг комбайнёр

Аныяк комбайнёр Павел Васильевич Андреев эрткен чылын Чөөн-Хемчик районда Жданов аттыг колхозтун дүжүдүндөн 338 ганын тарааны чидиргич чокка ажаавышаан, бир тонна кывар чүдүлү камнап алган. Сезон үезинде 300 ганын орнунга 400 ганын дүжүдүн ажаап албышаан, ол аразында тоннадан куду эвас кывар чүдүлү камнап алырын хүлээнген, П. Андреев улам чүткүлдүг ажылдап турар.

Ол чүглө бодунуң комбайнёр хүлээлгезин ак-сеткилдиг боттаилырып турар эвас, оон-биле кады кадр белеткээрине база оралдажып турар. П. Андреев эрткен чылын Жданов аттыг колхозтун кежигүү М. Дондукту дузалакчандан комбайнёр чедир өрөткен. Ам «Кызыл тараачын» колхозта Барзаваны өрөдип турар.

Д. СЮРЮН-ООЛ.

Редакцияга ЧАГААЛАР

Шыңгы харыскага хүлээдир

Эрзин районун «Кызыл сымды» колхозта майгын эргелекчизинге ажылдап турган Дүкчээнин ажылынга райпо баштаар черден резина кылганын түңнелинде, кооперацияның 3700 рубль түнүг өчүзүн самчыдап ажыглааны илерээн турган.

Чарлыны хажыдып, харын РСФСР-ниң кеземче хоойлузуун эң чини чадазы-биле буруудатканын шың эвезин биле тура-ла, анаа шуут өмээржил, самчыдакчы, Дүкчээни РСФСР-ниң кеземче хоойлузуун эң чини чүлү-биле албан ажылынга ээ-харыскага чок деп көрбүшаан, чүглө 1 чыл 6 айда күш-ажылга шиткен.

Райпо баштаар черин ол дугайында кирип келген материалдарын барымдалаш, истелге органны кеземче херээн эгелешшаан, самчыдакчы Дүкчээни суд харыскага киирери-биле район прокурорунче 1952 чылдың февраль айда шилчиткен турган.

Самчыдакчылар-биле шыңгы демиселди чорудар ужурулг тургаш, харын оларның-биле өткөжип, оларын камгалап турар район прокурорунун хүлээлгезин түр күүседип турар Өльзей-оол болгаш шиткежи Севээн оларнын совет хоойлууну чурумунга таарышпас, каржы үүдгедин область прокурорундан болгаш область судундан дарый истап хынааш, самчыдакчы Дүкчээни-даа, оон камгалакчылары Өльзей-оол, Севээнни-даа хоойду өзүгаар шыңгы көрө чогуур.

Ындыг турбужа, район прокурорунун хүлээлгезин түр күүседип турар Өльзей-оол дээрзи самчыдакчы Дүкчээ-биле ханы харылзаалыг болгаш үргүлчү кады арагалап турганынын журуундан, ук херекти 4—5 айлар иштинде шыгжап чытыр-гаш, «Күрүнеин болгаш хөй-нитиниң өчү-хөрөгизин оорлап самчыдакчыларга кеземче харыскагазын хүлээдир дугайында» ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиумунун 1947 чылдың июнь 4-те үйдүргөн

Д. КЫРГЫС.

Тудуг ажылынын планын күүседир дээш хемчег алыр

Чөөн-Хемчик районун Сталин аттыг колхоз бо чылын чуртталганын чаа 14 бажынарын тудар, шала кылдынган 11 бажынарын чедир тудар болгаш малдын 5 кажааларын, бүдүрүлгенин 3 тудуун, культура-амыдыралдын 1 тудуун доозуп ажылдала дужаар деп хүлээлгезин. Ол тудууларын чаңгыс-даа доозулбаан.

организацияны тудуг ажылынга чогуур үезинде улуг кичээнгейни салып, ону эки удурткан болза, үстүндө кылза чогуур ажылдан элээн ажылдар күүсетинген турары мар-гылаа чок.

Тудуг бригаданын 81 кижиге 11 ыттарын, прицептиг бир автомашиналыг ажылдап турган кирезинде-ле ажал кандыг-даа түңнел чок болган. Тудуг бригаданын боттуг удуртула, ажылга организастыг чорук чогуур негелдизинге ыракта четпейн турганындан бо ажал куду деннедиг болган. Бир эвас колхоз баштаар чери болгаш партия эге

Бо хүнерде тудуг бригаданы дилген ыяш материал оонза хереклеп турар. Колхоз баштаар чери пилорамага идегээш, ыяш дилип турган кижилерин тудугтун өске ажылын кылырыңче кириген ужурундан дилген ыяш материал чок болуп турар. Херек кырында ол идегээш пилорамага чаңгыс-даа чудук дилдирбээн. Оон уламындан ханазынын тудушкуну доозулган бажынарда ажал үргүлчүлөвөс туруп турар.

Х. ОЧУР.

Дус бүдүрүлгезиниң ажылынга кичээнгей салыр

Өвүр районун Дус-Дагда дус бүдүрүлгези (эргелекчизи эш Сундуй-оол) 1952 чылдың баштайгы чартымында дус ажылдап үндүреринин иланын ажыр күүсеткен. Ол бүдүрүлгези үлүг-нормазын ажыр күүсетип турар муриякчылар база бар. 74 чарлыг Самбуу ирей (ол ында 20 чыл ажылдап турар) үлүг-нормазын эй санында 130 хуу күүсетип турар. Шалпыч эш Дочун-Сюрюк болгаш комсомолчулар Очут-оол, Сугежик, Идам-оол олар айның нормазын 120 хуу чедир күүседип, эки ажылдап турарлар.

аргалары турган. Бичалзажок Өвүр районун райпоунун баштаар чери (даргазы эш Базаан) ол бүдүрүлгенин ажылынга экижидилгечи чедип алырынга сагыш салбайн турар. Ажылдап үндүрүп каан дусту шыгжаар склад чедишпезинден, янза шывар материалдар чогулган дустар довуракка боражып, чаашыга тааржып турар. Оон мый бир четпес чүве болза, ажылчыларын чуртталга бажынары база чедишпейн, ажылчыларнын нити чүнар бажыны база туттунмаан. Ол ыпкаш, ажылчылар ортузунда культура-массалыг ажыл чорбайн турар.

Ол бүдүрүлгениң ажылы оон-даа эр-тик эки түңнелдериг болурунун

Т. КЫЗЫЛ-ООЛ.

Колхозтарны чамдык удурткучуларынын талазындан мал кажааларынын тудууларын харыскага чок чорудуп турар чорук-биле амгы үезде канчап-даа эптежил болбас. Районнарын удуртук организастаары, ылангыя көдээ ажыл-агый органны практиктиг дуза көргүзери-биле чергелештир колхозтарын баштаар черлеринден, оларның удурткучуларындан мал кажааларынын тудуун болгаш септелгезин калбартып чорудар дугайында бүгү харыскагазын негээр ужурут.

Колхозтарда белеткелдинген мал чөмнери бүгү кышкы үезде херекледи долузу-биле хандырып шыдаавынын өрөнип көргөш, сизген белеткелди уламчылаары, бүгү саванын, тараа богун болгаш дазыл чемишти үнүштерин ажаап алары эргежок чугула. Мурунда сизген кескен шөлдөрүн сизгини катап кезип тургаш сизген салышкынын база уламчылаар.

Нитиниң малын эки оран-суур-биле, чөмнер-биле болгаш ажаалда-биле хандырбаанындан эрткен кышкы чамдык районнарын, ылангыя Барыин-Хемчик, Сүт-Хөл, Тер-Хөл, Улуг-Хем районнарын колхозтарынга эвээш эвас мал когаралга таварышканын сактыр херек. Ам 1952—1953 чылдың кыштаглашыкында ындыг чорукту канчап-даа болдуруп болбас. Колхозтар даргалары, фермалар эргелекчилери, мал ажылынын тускай эртемнигерин болгаш мал ажылдакчылары мал кыштагладышыкынын белеткелди, ону чорударын организастаарынын айтырымынче улуг кичээнгейни салыр болза, нитиниң малынын баш санын чүглө камгалап алырын эвас, харын база оон продуктулуун дыка беддерин чедип ап болур.

Мал кыштаглашыкынын эки хандырарына оон ылай чугула чүл болза, мал чөмнериниң ажылынын болгаш кадалгаланын шың организастаары болур. Малды кыштаглаашкына кириериниң бетинде бөдүг болгаш шыктыг чөмнерин ай-айда чарыгдарынын планын чогаадып тургузар, ынаа чарга эки чөмнерин эң харыскагалыг болгаш мал оолдашыкынын үезинде чарыгдар, база чаш малдарга бээр кылдыр чогаадып ужурут.

Колхоз бүрүзүгө бүгү мал чөмн эки сарааттап кажаалаар, сараат бүрүзүгө хемчээш, оон чарыгдалыны шыңгы үчүт-биле чорудар төлээде, колхозтарын тускай мал чөмгерчилеринге кадалгалдыры-биле дужаап бээр ужурут.

Мал чөмнерин эң камналгалыг чарыгдар сорулга-биле кажаа бүрүзүгө болгаш кажаа хериминиң ыштинде малга чөм каап бээр черлерин тургузары чугула. Малды кадык тургузар болгаш оон хорзмчанып болдурубас сорулга-биле малды кыштаглашыкына кириериниң бетинде аарык, кадыкы барымдаалап акты-ангы бөлүктөргө үзери чугула.

Колхоз бүрүзүгө малды кургаг, арыг, чырым, чыды болгаш дегем кажаалар-биле хандырары чугула. Кажааның хемчээли хой бүрүзүгө 0,75 дөрбелчин метр, улуг инекке 6—7 дөрбелчин метр, 1-ден 2 хар чедир аныяк инектерге 4—5 дөрбелчин метр болуру эргежок чугула.

Мал ажылынын ферма бүрүзүгө малдын камгалалын күтшөлдүрер, кыштаглашыкыга малды шилчелериниң бетинде бүгү малды дугаар-

лааш, кадарчыларга акт өзүгаар үлээдип бээр, оорулга-чарылганын үчүдун чурумчудар, мал үчүдунин делтерин чорудар.

Мал ажылынын фермаларынын ажылдакчыларынга болуун билчиг үзүктөл чок беддилеп, малдарын, күштары ажаар, чөмгерер талазы-биле миачуринчи биология эртемниин эң эки хемчеглерин өрөнип алыр арганы берген турар кылдыр колхоз бүрүзүгө мал ажылынын түңнелдерин өрөнир зооветеринария өрөдмөгезин организастаар херек.

Көдээ ажыл-агыйның район килдистеринин, пунктуларның болгаш участоктарын тускай эртемнигерин болза, малдын ажаалга, чөмгерилгезиниң талазы-биле зооветеринария чурумнарын салып күүседир дугайында бо чылын колхозтарга практиктиг дузаламчыны күтшөлдүрер хүлээлгелиг. Малдын кышкы ажаалгазын белеткелди организастаар болгаш кыштаглашыкынын чидиргич чокка эрттирер айтырларын мал талазы-биле чокку хүнерде мал ажылынын ажылдакчылары-биле болгаш тудугчулар-биле семинарларын, беседаларын, лекцияларын чорудар ужурут.

Мал ажылынын фермаларынын ажылдакчыларынга болуун билчиг үзүктөл чок беддилеп, малдарын, күштары ажаар, чөмгерер талазы-биле миачуринчи биология эртемниин эң эки хемчеглерин өрөнип алыр арганы берген турар кылдыр колхоз бүрүзүгө мал ажылынын түңнелдерин өрөнир зооветеринария өрөдмөгезин организастаар херек.

Колхозтарны удурткучулары, фермалар эргелекчилери, бригадирлер, саякчылар, кадарчылар болгаш мал ажылынын бүгү тускай эртемнигерин мал кыштагладышыкынын үлөгегин белеткеп, чедишкенин чорудар дээш социалык чарышты калбартыр ужурут.

Т. УШАКОВ,

көдээ ажыл-агыйның область эргелекчилериниң начальнигиниң ора-ныкчысы.

Делегейде болуп турар чоруктарның допчулалы

БАРЫМДААЛЫГ МИННИШ-КИННЕР

Соңгу-Атлантиканың агрессия бөлүгүн киржикчи оң дөрт чурттарың төлөөкчилери чоокта чаа Оксфордка (Англияда) бир янзы онзагай конференцияга чыктылар. Конференциянын киржикчилери—«Соңгу-атлантика нинтели-жилгезинче сонургалды угландырып школалары, улуг кижилерин өөредилге черлерин, парлаганы, радиону, телевиденини болгаш кинону дамчытыр чорударың» бодуну сорудгазы кылдыр салган деп Лондон радиоу демдегезен. Харын мырнай «атлантика пактызынын идеяларын непередиринин талазы-биле» тускай организацияны тургузарынын дугайында айтырыгы белин чугаалажып турган.

Ындыг конференцияны чыктырганынын барымдаазы черле тодаргай. Ол болза, боттарынын чурттарынын агрессия бөлүктөрүнүн чорудуп турары калчалыг чөпсегеленишкенирге болгал чаа дайын белеткелдин бүгү политиканын уду улам-на шиптирлиг демсезип турар. Барынын Европанын чурттарынын улус массаларынын аразында ол агрессия өлөөлдин ындагы-ла неперел чогуну дугайын херчилеп турар. Сөөлгу үенин дургузунда америк буржуа парлагыда шуугазынын «атлантика нинтели-жилгезинин» чорудулгаларына таарыныксынас чоруктарын улам на хөйү-биле бижип турар. Шөңгү албанын эрттирер хуусааны уздыр дугайында Риджуйнун негелесин Барынын Европанын чыгыс-даа чурт-күүсөтпез деп корреспондент демдегелен турар.

Соңгу-атлантика бөлүгүнүн лиссабон сессиясына, барыны-европейки чурттарынын чөпсегелеништин талганы-биле делгеренгей программаны бадылап үндүргени билдингир болгай. Ынчалза-даа, программа дээрге херектиң бир талазы-дыр, мыналарга ол программаны неперелдигин херээ мырцай өскө. Ынчаарга программа непередир чорук агрессия агрессорларын күзөп турары ышкыш ыдыг-ла белем эвес. Соңгу-Атлантика бөлүгүнүн доктаамал өлөөлдинде АКШ-тын тускай төлөөкчиси Уильям Дрейперин Трумэнге илеткелдинде айтып турары болза: «Соңгу-Атлантика өлөөлдинин лиссабон сессиясына айтылган сорулгалары Соңгу-Атлантика өлөөлдинин киржикчи чурттарынын эконом талазы-биле күштеринг бөтүгү үндөилетимизин төлөздө, чогуур уе-шаанда үрө-түңдөйлөк болдунмазы чадала чок». Бу талазы-биле Дрейперин минтип турары өзүгаар аларга, экономуг бергедээшкенин-ниң уржуундан Англия-биле Франция шериг программасынын күсөлдөдизин хуусаазын «уздарына» албадаттырган болуп турар.

Онайтед пресс агенттелинин корреспондентизи лиссабон программанын дугайын оон-даа тодаргай-биле чугаалап турар. «Соңгу-атлантика өлөөлдинин чөпсөктү күштерин 1952 чылдын төңчүзүндө 50 дивизиялар хемчээлдиг тургузар дээр магалыг кордал буурап дүжүп турар» деп ол бижээ. Агрессорларын «ол магалыг кордаашкыны» буурап дүжүп турарынын чылдааганнарынын дугайын чугаалавышаан, корреспондент болза, «европейкилериниң шүшпөч-чоруун»; Англиянын болгаш Франциянын эконом талазы-биле аар-берге чоруун, АКШ-та металлургиянын ажил-соксадышкынын болгаш оон-даа өскелерин демдегелен турар.

Дайын кысыкчыларынын планнарын боттадырыларын удуо күчүлүг хөдөлүшкенин Барынын-Европанын улустары болдуруп турар дээринин дугайында кол чылдааганни корреспондент ыгытавайн эрттип турар. Чижээ, Даниянын девискеринге америк шериг базаларын тургузар чорукка уду чурттуң чоңу эк-не шиптирлиг демсезип турар. Данияда удуурашыкчыларын улам на күштүг өзүп турарын айтырга-ла четчир. Британиянын тред-юнионнарынын чоокта чаа болуп эртенке конгрессинге миллион-миллион ажилчы чоннарын мурунундан боочөпсегеленишкенин эндере бүдүрүп турар чорукту хоругдаарын болгаш бүгү делегей айтыргыларын тайбын шиптирлээрин негеп турар резолюцияларын үндүргөн. Шериг албанын хуусаазын уздыр дугайында бодунуң чаазынын оралдажышкынына удуу Бельгиянын ажилчы чоннарын база солдаттарынын шиптирлиг удуурашыкчылары бүгүленин сеткил-сагынында артып калган. Ол-даа болгаш өскө-даа хөй-хөй барымдаалар болза, чаа дайын күзөвей турар ажилчы чоннарын тура-соруу агрессорларын дайын белеткелдеринин орунуна шынгы моондак болуп турар дээрзин көргүзүп турар.

Бо чылдын күзүндө Соңгу-Атлантика өлөөлдинин ээлдегил сессиянын эрттирер айтканын турган. Ынчалза-даа, АКШ-тын чагырыкчы бөлүктери оңу чылдырарынче далашпайн турар. АКШ-тын ам болур соңгулгалары-биле «Чай чок чоруу» сессияны сонгаарлардының чылдагааны болуп турар.

«Дейли Компас» солунуң бижикчиси Стил «Соңгу-Атлантика өлөөлдинин камгалат программасын боттадыр чорукка шаптык ужураштырып турар» хөй саныг чылдааганнарын айтыпшаан, ол организациянын буурап дүжүренин болгаш оон АКШ биле Барынын Германиянын аразына өлөөл-биле солчул болур чадавазынын дугайын белин чугаалап турар. Оон-биле чергелештир, АКШ Барынын Германиянын бодунуң дайын талазы-биле Барынын Европада кол дайын чери кылдыр хуудуруп алыр дээр, Барынын Германияга америк шериглер онза идекпейип, кичээнгейин салып турар. Чоокта чаа Риджуйнун Бонига меделгезин болза, Барынын Германия чоокку үенин иштинде сепараттыг бонн керезин болгаш «европейки армия» дугайында дугуржулганы чарлап чөпсөтпөшпашаан, ремилитаризацияны улам ынай ханыладарына «таарымчалыг байдалдары» алыр дээр.

Мынчангаш агрессия бөлүктүн «чангыс-эвинге» америк империалисттерин кордалдыр херек кырында чүү-даа болбайн бар чыдар. Барымдааларын көргүзүп турары болза, дайынны америк кысыкчылары боттарынын агрессия политиканын чүткүдүгү үргүлчүлөп турарлар. Мынчангаш Соңгу-Атлантика бөлүгүнүн киржикчилери чурттарда тайбын талалакчыларындан серемчилдеп мога чокка бедилери болгаш агрессорларын кем-буруудуп планнарына удуу демиселди улам ынай идекпейидери негетинип турар.

АНГЛИЯДА ДАЙЫН БЕЛЕТКЕЛДЕРИНИҢ ҮРӨ-ТҮҢДӨЛДӨРИ

Чоокта чаа англи чыпак аш-чөмүч эк чугула продуктуларына эртектеринин ам болур чаа улгадышыкчынын дугайын англич-нарга баш удуу сагындырып меделгезен. Октябрьдин 5-тен эгелээш мал саржазын өртөз 20 хуу, чигирин—16,6 хуу, маргаринин—14,3 хуу, беконун—12,2 хуу, чөмгө хергелээр үстүг чүддеринин болгаш оон өскелеринин-даа өртөз 12,5 хуу улгадыр. Чыпак болза, эртектеринин ам болур улгадышыкчыны болгаш моон мурунда-даа чоруткан өртөк улгадышыкчыны ачаа чылда «камналганын» 160 миллион фунт стерлингтерин бээр боор деп кордал турар.

Моон-биле чергелештир бажың эдилекчилеринин национал федерациясы чоокку үеде квартира хөдөзүн бүгү Англияга 50 хуу улгадыр деп чарлаан. Ол болза, чурттап болур арганын аажок бергедээш-биле холбоштыр англи ажилчы чоннарга чаа-чаа аар-берге байдалдар таваржыр апаар дээрзин айтып турарлар.

Англиянын чагырыкчы бөлүктөрүнүн чөпсегеленишкенин үш чыл программасын боттадырып эгелээштинден бээр ажилчы чоннарын амындар деңгелге дээр халдар чорук соксаал чокка чорутуруп турар. 4700 миллион фунт стерлинг хемчээлдиг канчаар-даа аажок хөй чарылгалары дугулар дээр, чыпак дорт өрткери үрчүлчү улгатырып улгатырып, хамааты хергелдиги барааннарын бүдүрүлгезин кызырып, оон-биле кады ажил төлөвиринин деңгелин өстүрбөй кулаадырынын политиканын күженишкенин чорудуп турар.

Бо чылдын дургузунда 6 миллион кире ажилчынар эргежок чугула хергелдери белин бичин-даа хандырбайн турар чөгөнчиг ажил төлөвирин бедилеринин негелдизин киргенер. Ынчалза-даа, британ тред-юнионнарын конгрессинин реакциялыг удуулазынын деткип турары эрге-чагыргалар ол негелдери шүт херекке албайн турар.

Дайын белеткелдери ажилчы чоннарын байдалына аажок берге байдалды таварыштырып турда, англи монополиялар оон кайгамчык хөй канчааларын ап, байып турарлар.

«Файнэйш Таймс» солун 2590 компаниялар эртен чылга бодаарга бо чылдын дайын белеткелдинден 12,5 хуу хөй чоңааны алганынын дугайында сан-түңнерин айтып турар. Боочөпсөк болгаш дайын материалдары бүдүрүп турар компаниялар тергил хөй кончааны ап турар.

Англиянын нинти экономуг байдалы хун келген тудум-на дорайтап турар. Англи үлетпүрүнүн эк-

портка ажилдап турган кол адырлары боочөпсөк бүдүрениче шиптирленген. Чурт болза, үлетпүр чигдин дашкаарган кирип алыр чорукка албадаттырып, оңу долларын бичин курлавырлары-биле төлээр ужурга таваржып турар. Оон түнелинде алдын болгаш доллар курлавырлары шаанга кирип хоозурап, оларны долдурар аргажок болуп турар, чүге дээрге, даштыкы садыг талазы-биле өрө соксаал чокка өзүп турар. Чүгүле бо чылдын баштайгы кварталында белин 63,3 миллион доллар четкен.

Агрессия Соңгу-Атлантика бөлүгүнүн талазы-биле бодунуң америк талалакчынын албадаткышы-биле англи чагырыкчы бөлүктөр Совет Эвилели-биле, улус демократиянын чурттары-биле болгаш Кыдат-биле садыг харылааларын аажок кызыгаарлаан ийке азы черле соксаткан, ол чорук Англиянын эконом талазы-биле бергедээшкенин болгаш АКШ-тын монополияларындан хамаарылгалыг чорун улам-на ханыладып турар. Чөпчүк-биле садыг харылааларын калбаргыры дээр кампанияны Англияда күштелип турары таварылга эвес, ол чорук болза, тред-юнионнарын чоокта чаагы конгрессинге янзы-бүрү профивел организацияларын киргилдизин хөй саныг резолюцияларда илеретинген.

Боочөпсөктү эндере бүдүрүп үндүр чорук фунт стерлингтин садыг алыкчы аргазынын буураашкынын бюджетке күрүнө өрөзунин өзүлдизин болдуруп турар. Саарылгада чурт саазын акшаларын саны дайын мурундагы үенин-биле дөмейлээрге үш катап, ыччаарга Англиянын күрүнө өрөзи 1939 чылда 8,293 миллион фунт стерлинг турганындан 1951 чылда 26,569 миллион чедир улгаткан. Чурттуң санчөө байдалы моон ынай-даа дорайлаар дээрзин Англиянын албан кижилери минтип көрбөс арга чок.

Англи чоңуң мурунда эк-не бүдүртүп перспективалар чуртунуп турар. Дайынны политиканы болгаш америк империализмден хамаарылгалыг чорук чуртту катэстрофага чайлаш чок чедир боострошак ол каргыштыг политикага улам на күштүг болгаш организастыг удуурашыр эргежок чугула дээрзин ажилчы чоннарын эк калбак массалары меделер б-ил эгелээшнер.

АМЕРИК ШЕРИГЛЕРНИҢ ДАРЛАЛЫНЫҢ АДААНДА

Сөөлгу үеде Турцияга америк генералдарын аян-чоруу күштелип турар. Риджуйнун соон дарый Анкарада Европанын муруну зонасында Атлантика бөлүгүнүн чөпсөктү күштеринин командылакчы адмирал Керри, ол зонанын шериг-агаар күштеринин командылакчы генерал Шлеттер, кургаг черинг шериг күштеринин командылакчы генерал Уйкен болгаш оон-даа өскелер келгилдизен. Америк шериг төлөөлери хун келген тудум өзүп турар, олар ам 1201 ажыг киж чедип турар.

Турциянын күрүнө болгаш шериг кылдакчылары америк дайын-ырактарга чашаалап, турк армияны болгаш шериг базаларын хынал көөр эргени оларга тыпсып, казармаларын болгаш шериг бүдүрүлгелеринин экиктери оларга аждып (Срип, наа байдалдар күрүненин шынгы чажыды деп санаар бүгүле эргежок чугула меделерини стлга чаа да салып берип турарлар. Турк эрге-чагыргалар америк командыла чөпсөктү күштерин тургузар дээр, ачаа шаг-үени-даа, акша-херемгини-даа харамнанмай бар-ла шаа-биле кызып турар.

Америк генералдарын аян-чоруктары хамыкты мурунда турк армиянын санын улгатырары-биле холбошкан деп чүвени турк парлагы чажырбайн турар. АКШ-тын чагырыкчы бөлүктери боттарынын элзэн каш европейки киржикчилеринин талазындан дайын белеткелдерин оожум чорудуп турар «срууга таарыныксынас чорун илердип, ыччангаш олар улуг идегелдери Турцияга салып турар. Риджуй болгаш оон чачалары турк солдаттарынын «эрес маадырлыгы» чоруун аажок мактап, шуугазынын «атлантика камгалалыгы» Турциянын «үчөлүг салышыкчынын» дугайында янзы-бүрү арга-биле хөрдөйп турар деп «үе билдингир болгай.

Турциянын агрессия Атлантика бөлүгүн киргенинден бээр ол чурт бодунуң национал хамаарышпас чоруун ышкынып, амгы үеде америк шеригин дарлалынын адаанда турар деп чүе ам шүт билдингир апаргэн. Турциянын девискери америк агрессиянын плацдармы кылдыр хуудуп, ыччаарга турк чагырыкчы бөлүктөр Вашингтонун тура-соруунуң дыйнанын күсөдигчилери болуп бар чыдар.

Д. БОЧАРОВ.

Барыын Германиянын чоңуңуң төлөөлери Герман Демократтыг Республиканын улус палатазынын төлөөлериңнүң хүлээп алганынын дугайында

БЕРЛИН. Сентябрьнын 20-нүн дургузунда Герман Демократтыг Республиканын Улус палатазынын төлөөлериңге Барыын Германиянын чоңуңуң бүгү кезектеринин төлөөлери келген деп АДН агенттели Боннда дамчыткан. Ол төлөөлөр болза, эгелээш хемчеглерин чедикшиңниң уламчылары күзөөнгер, Германиянын тайбын арга-биле катыштырарынын сорулганын чедип алыр дээр бүгү-ле чүддери Барыын Германиянын чоңу кылдыр деп бүзүрөткөнөр.

Хөй саныг төлөөлериң аразына Бавариянын тараачынары база келген. Көдээ ажыл-агыл продуктуларын нинти-герман рыногун каттап тургузар дугайында, а ол ышкыш «инти керээ» дээр шериг керезин буза шавар дугайында Чөөн-болгаш Барыын Германиянын аразында чугаалажышкынынын болгаш харылааларын Германиянын бүгү тараачынары сонургап турар деп чүвени найбаралдыг байдалга эртен беседа тодаргай көртүскөн.

Ол ышкыш Саар областын немец

патриоттарынын төлөөлериң база хүлээп алган. Ол төлөөлөргө премьер министринин оралакчысы Отто Нушке болгаш Улус палатазынын оралакчы даргазы Герман Матер олар чүрөктүн ханызындан байыр чедиргенер. Төлөөлөр болза, дажыларын болгаш ус-дарганнарын 5 төлөөлекчилери болган, олар социал-демократтыг партиянын болгаш улустун христианчы партиянын кежигүннери болуп турар. Ол төлөөлериң Германиянын француз зоназына хүлээп алган.

Саар областын немец патриоттары Саарнын немец чурттакчыларынын мурундан Улус палатазынын төлөөлериң байыр чедирген болгаш бодунуң немец ада-чуртунга ол чоңунуң шыңчызын бүзүрөткөнөр. Олар Саарны европажыдары деп адаар чүгүле эк-не шиптирли-биле удуураштып, Саар чангыс-аай, хамаарышпас, тайбынга ынакшылдыг болгаш демократтыг Германиянын чарлып болбас кезээ болуп хөвээр турзун деп негезинер.

(СЭТА).

Герман Демократтыг Республиканын улус палатазынын төлөөлериңниң Бонндан үнгени

БЕРЛИН. АДН агенттелинин дыйнадын өзүгаар алырга, Герман Демократтыг Республиканын Улус палатазынын төлөөлери Боннун федералдыг парламентинин даргазы Элерске моон адаанда телеграмманы чоруткан:

«Герман федералдыг республиканын девискеринден үнүп чоруп турар, Силеринг-биле чугаалажар аргалыг болганымыз дээр өөрүп чет-тергенивисти илердиксеп тур бис. Борта бичин када турганымыстын үезинде бис тайбын болгаш чангыс-аай чорукке чоңуң тура-соруунуң хөй-хөй бүзүредилгелерин алган бис. Биске ужуражырын күзөп, ол дуга-

йын бистен дилеп турган хөй саныг депутаттарга, аңгы-аңгы кижилерге болгаш төлөөлөргө ужуражар аргавыс чок болганы хомудачык болду, чүге дээрге, үр турарын биске чөпсөзөвезин турган.

Герман Демократтыг Республиканын Улус палатазынын силерге дамчыткан саналын чоңуң хөй кезин деткир боор деп бүзүрөткө-биле федералдыг республикадан үнүп чоруп тур бис.

Герман Демократтыг Республиканын Улус палатазынын төлөөлери».

(СЭТА).

Герман Демократтыг Республиканын улус палатазынын төлөөлериңниң Берлинде эеп келгени

БЕРЛИН. Герман Демократтыг Республиканын Улус палатазынын төлөөлери сентябрь 21-де Бонндан Берлинде эеп келген.

Улус палатазынын төлөөлери — Улус палатазынын даргазынын оралакчысы Герман Матер, премьер-министринин оралакчысы Отто Нушке, садыг болгаш хандырлыга министр доктор Карл Хамаан, Улус палатазынын даргазынын оралакчысы Эрнст Гольденбаум, Улус пала-

тазынын депутаты Генрих Хомаан оларын Герман Демократтыг Республиканын президентин Вильгельм Пик сентябрь 21-де бодунуң ажилдаар черинге хүлээп алган.

Хүлээп алышыкына Улус палатазынын даргазы Иоганнес Дикман, чыпак кежигүннери болгаш демократтыг Германиянын национал фронтузунуң төлөөлекчилери киришкенер.

Азия болгаш Оожум океан чурттарынын тайбын талалакчыларынын конгрессинин муруну чарында

ПЕКІН. Сынхуа агенттелинин дамчыдып турары болза:

Азия болгаш Оожум океан чурттарынын тайбын талалакчыларынын Конгрессин чыктырарынын талазы-биле Белеткел комитетинин төлөөлекчиси болза, Катмышкан Штаттарын, Япониянын болгаш Австралиянын төлөөлериңге Конгрессе чоруур паспорттар бээринден ол чурттарынын чазактарынын ойталааны-биле холбоштыр меделгел кылган. Ол меделделде чугаалап турары болза:

Азия болгаш Оожум океан чурттарынын тайбын талалакчыларынын Конгрессин чыктырар дугайында шиптир бүгү делегейде улустарын изип деткимчезин алган. Азиянын болгаш Оожум океан бассейнинин янзы-бүрү чурттарында Конгрессе төлөөлериңиң сонгуу каан болгаш ол чурттарынын хөй кезинин төлөөлери Пекинде чедип келген ийкек Пекинде орукта чоруп орад. Ынчалза-даа Катмышкан Штаттарын, Япониянын болгаш Австралиянын чазактары боттарынын чурттарынын төлөөлериңге паспорттар бээринден ойталап турарлар.

Азия болгаш Оожум океан чурттарынын тайбын талалакчыларынын Конгрессин чыктырар талазы-биле Белеткел комитетинин кежигүннери болгаш янзы-бүрү чурттарынын Пекинде келген төлөөлери оңу кончуг кайгап турар. Азия болгаш Оожум океан чурттарынын тайбын талалакчыларынын Конгрессе бо чылдын июльда хурадалап турган. Белеткел комитетинин шиптирлерин өзүгаар чыктырарып турар, тайбынга болгаш аайыл чок чорукка, национал хамаарышпас чорукка база Азия болгаш Оожум океан чурттарынын улустарынын экономуг болгаш культурут ха-

рылааларына хамаарышкан айтыргыларын Конгрессе чугаалажып көөр деп чүе бүгүдээге билдингир. Ол бедик сорулга Азияда, Оожум океан бассейнинде болгаш делегейин өскө-даа кезектеринде ак сеткилди кижилерин күзөлдериңге болгаш негелдериңге долзуу-биле тааржып турар. Бо сорулга болза, Катмышкан Штаттарын, Япониянын болгаш Австралиянын улустарынын күзөлдериңге болгаш негелдериңге база бүрүнү-биле тааржып турар.

Боттарынын чурттарынын төлөөлериңге паспорттар бээринден ойталап, азы озалдапшаан, тайбын айтыргыларын чугаалажып көөрү-биле Азия болгаш Оожум океан чурттарынын тайбын талалакчыларынын Конгрессин кирижин күзөп турар, боттарынын чурттарынын кижилеринин мурунга Катмышкан Штаттарын, Япониянын, болгаш Австралиянын чазактарынын ындыг коргусуңуну чүге кылып турарын бис билбейн тур бис.

Катмышкан Штаттарын, Япониянын болгаш Австралиянын улустарындан Конгрессе сонугутурган төлөөлөргө паспорттар бээринден ойталап ийкек паспорттарын бээрин озалдадыр кандыг-даа үндөилддер ол чурттарынын чазактарында чок деп санап тур бис. Эске чазактар-биле бир дөмей, боттарынын чурттарынын төлөөлериңге паспорттарын Катмышкан Штаттарын, Япониянын болгаш Австралиянын чазактары озалдадышкын чокка бээр боор деп идеген тур бис. Конгрессинг ажилына киржир дээр паспорттар алырын чедип ап турар кижилерин изи-биле деткип болгаш үндүлдүр турарымысты меделгелдизинер.

(СЭТА).

Кореяда болушкуннар

Кореянын Улустун армиязынын Кол командыларынын дыйнеды

ПХЕНЬЯН. Корея Улус-Демократтыг Республиканын Улустун армиязынын Кол командыларынын сентябрь 20-де дамчыткан меделзинде чугаалап турары болза:

Кореянын Улустун армиязынын катыжышкынары кыдат улустун эки-турачы кезектеринин сырый деткимчези-биле бүгү фронттарга ол черлеринге ужуу-дузалыг тулчуушкуннарын чорудуп турар. Чөөн эриктерге Улустун армиязынын кезектери дайыннын бир эми-незин сугже кирип аткан.

ПХЕНЬЯН. Корея Улус-Демократтыг Республиканын Улустун армиязынын Кол командыларынын сентябрь 21-де меделээзин болза:

Кореянын Улустун армиязынын катыжышкынары кыдат улустун эки-турачы кезектери-биле кады эргиде ээлеп алган туруштарында камгалалдыг тулчуушкуннарын чорударын үргүлчүлөп турар. Дайынны самолёттарын келер адаар адыгжы-аңчыларын отрядтары сентябрь 21-де дайыннын ийи самолёдуң аңдара аткан.

(СЭТА).

Америк ужуу-чүлүдүн Пхеньянын кыдыгыларынче араатаныг халдаашкыны

ПХЕНЬЯН. Сентябрь 18-тен 19-тун дүнезинде америк ужуу-чүлү Пхеньян хоорайнын кыдын, ылангыя хоорайдан соңгу-барынын талагы районнарын кадыг-дошкун бс-балган. Дыка хөй тараачын бажың-дан үрелген. Тайбын чурттакчылардан хөй киж өлгөн.

(СЭТА).

Туттурган шериглери американнарын чаа аажылаашкыны

ПЕКІН. Сынхуа агенттелинин корреспондентинин Кэсондан дамчыдып турары болза, сентябрь 17-де Понамода «хосталып чоруп» турар хамаатыларын лагеринге» американнар туттурган 23 шериглери балдылаан.

(СЭТА).

Гоминданчыларга удуу бирма шериглериң дайынчы чорудулгасы

КАРАЧИ. Карачиден радиону меделеп турарын өзүгаар алырга, Бирмада Кентунтан барын талада 30 миль черде турар гоминданчы шериглерге удуу операцияны бирма шериглер чорудуп эгелзэн.

(СЭТА).

Даштыкыда ажил-соксадышкынары

ЛОНДОН. Парлаганың меделээзин өзүгаар алырга, сентябрь 16-да, Лондонун Соңгу Вулайжада «Стандарт телефон энд Кьюбис лимитед» компаниязынын 3700 кире ажилчынары бир цехтин удуурукчузун ажилдан администрация черинг үндүргенине удуурашкан ажил-соксадышкыны эгелзэн.

Лондонда «Парк ро пал» компаниянын автомобиль заводунун ажилчынарынын массалыг митингизинге 11 неделя үргүлчүлөп турар ажил-соксадышкынын үргүлчүлээр шиптирлээр. Ажил-соксадышкыны 1100 ажилчынарын хаара туткан.

СИДНЕЙ. «Сана» солунуң меделеп турары болза, бүдүрүлгө эелеринин ажил төлөвирин кулаадырынын болгаш ажил хунун уздарынын дугайында билдинишкенине суд черинг көрүп турарына удуурашкан 24 шактын ажил-соксадышкынын Сиднейин портунда турар бүгү корабльдерин далай-жылары эгелзэн.

РИМ. «Ансальдо» жоуга ажилчынары ажилдан база катап үндүргенине удуурашыкчынын дем-дээ кылдыр бүгү-инитинин бир шах ажил-соксадышкыны Ливорнога сентябрь 15-те болган деп «Унита» солун меделзеп турар.

(СЭТА).

Харысалгалыг редактор О. А. ТОЛГАР-ООЛ.

1952 чылдын